

Gyógyszerbeviteli utak, fecskendők, tűk.

A helyi érzéstelenítés alapelvei.

A helyi érzéstelenítés „geometriája”.

Arc,- Állcsont,- Szájsebészeti és Fogászati Klinika

2014

Az érzéstelenítés a fogászati és szájsebészeti praxisban a leggyakrabban végzett beavatkozás, a sikeres kezelés kulcsa.

„Divinum est opus sedare dolorem”

Az orvos „szakmai” megítélése:

nem fáj = jó fogorvos

fáj = „ide sem jövök vissza többet”

A megélt fájdalom mértékét számos tényező befolyásolja:

- az érzet intenzitása
- aktuális pszichés dispositio
- aktuális motiváció
- korábbi saját tapasztalatok
- kulturális háttér
- etnikai háttér
- gyógyszerhatás

Gyógyszerbeviteli utak

	Alkalmazás helye	Alkalmazás módja
Enterális	Az emésztőrendszer nyálkahártyái	per os perlingualis sublingualis rectalis
Parenterális	Egyéb nyálkahártyák	orr hörgők, tüdő kötőhártya
	Bőr	felület
	Injekció	intracutan subcutan intramuscularis intravénás intraarteriális

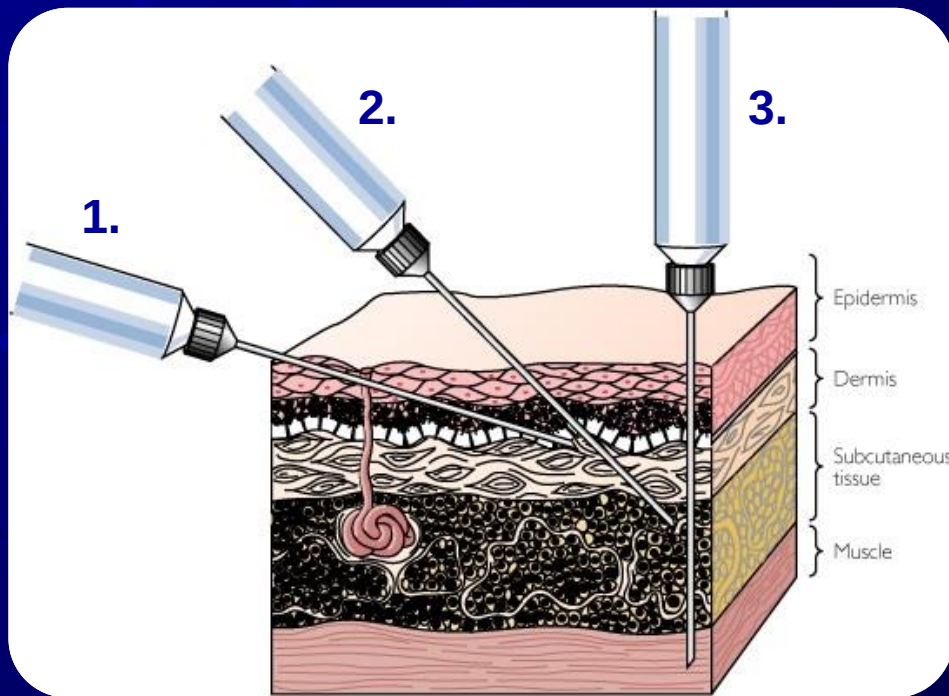
Gyógyszerbeviteli utak

1. Intracutan (i.c.):
lassú felszívódás

2. Subcutan (s.c.):
gyors felszívódás

3. Intramuscularis (i.m.):
lassú felszívódás

4. Intravenosus
(intravénás, i.v.):
azonnal az érpályába kerül

Az érzéstelenítés fogalmai

- aisthesis (görög): érzés, érzet
- algeo (görög): fáj valami
- hyperaesthesia: túlérzékenység
- normaesthesia: normál érzet/érzékenység
- hypaesthesia: csökkent érzet/érzékenység
- paraesthesia: fonákérzés
- anaesthesia: érzéstelenség, érzéketlenség
- analgesia: fájdalomérzés hiánya

Érzéstelenítés (anaesthesia)

Helyi (lokális)

Lokális alkalmazás során reverzibilisen felfüggesztik az ingerlékeny szövetek ingerületátvivő képességét

Általános (központi)

Érzőműködések és tudat reverzibilis, gyógyszeres kikapcsolása

Jell: analgesia, narkózis, öntudatlanság, a szenzoros és vegetatív reflexek gátlása, vázizom-relaxáció

Érzéstelenítés (anaesthesia)

Általános érzéstelenítés javallatai:

- Kiterjedt fej-nyaki, szájsebészeti műtétek
- Rövid, de igen fájdalmas beavatkozások
- Kooperációra képtelen beteg esetén

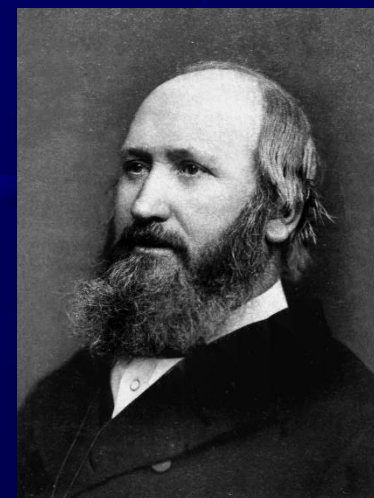
Az injekciózás története

- az 1800-as években indult el

- Charles Pravaz:
1853 fecskendő

- Alexander Wood: első im. inj. 1853
„A New Method for Treating Neuralgia by the Direct Application of Opiates to Painful Points,”
Edinburgh Medical and Surgical Journal (1855)

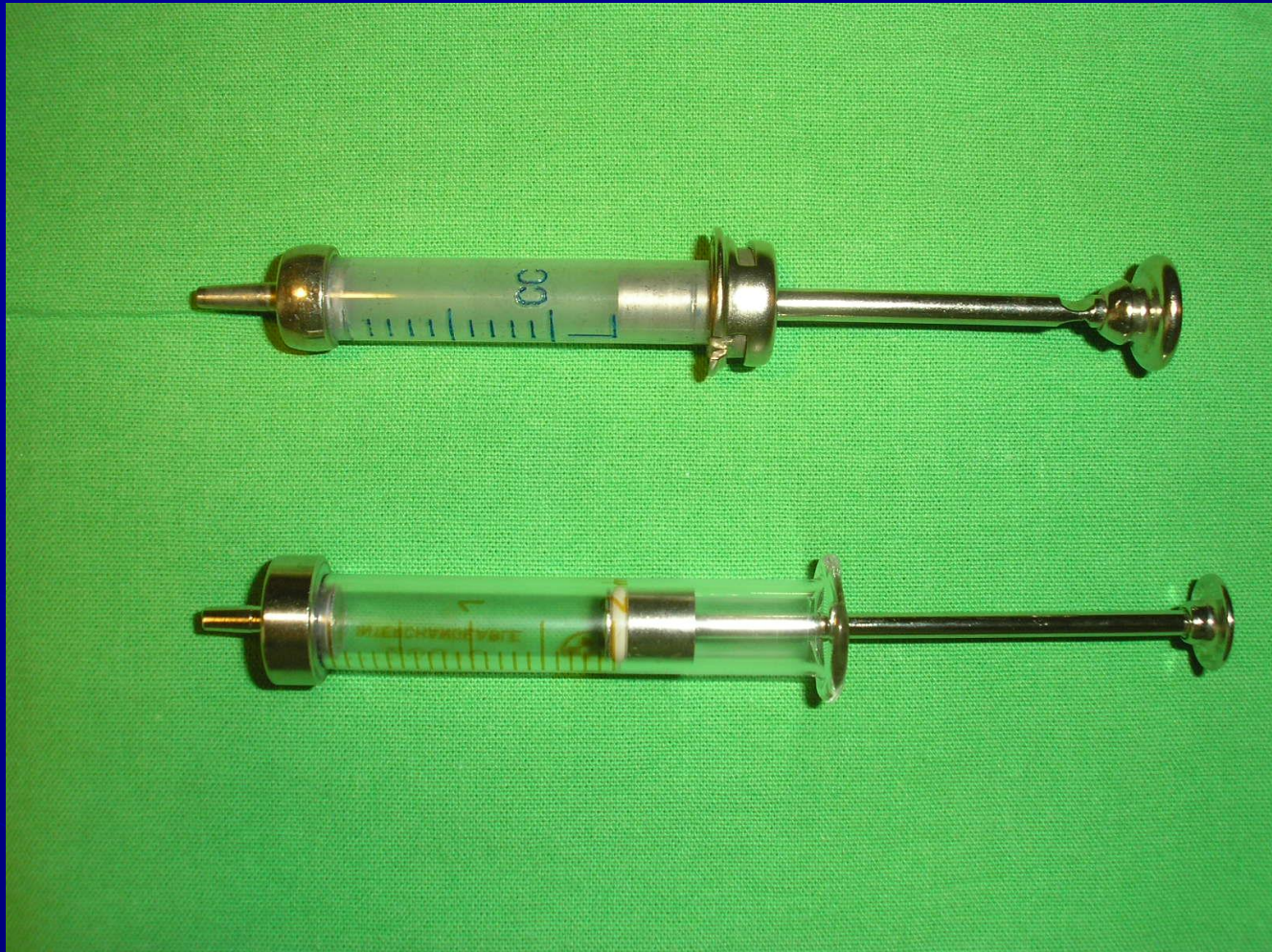

Az injekciózás története

- Guido Fischer 1910 üveg fecskendő
- Luer üveghengerből és dugattyúból álló fecskendőt készített (jól tisztítható és sterilizálható)

Conust képező fecskendő

- Record bajonett záras fecskendő (nagyon sok darabból állt) fémből és üvegből
- 1950-es években jelent meg és az 1970-es években terjedt el az egyszer használatos műanyag fecskendő és tű

Record

Luer

Szabó

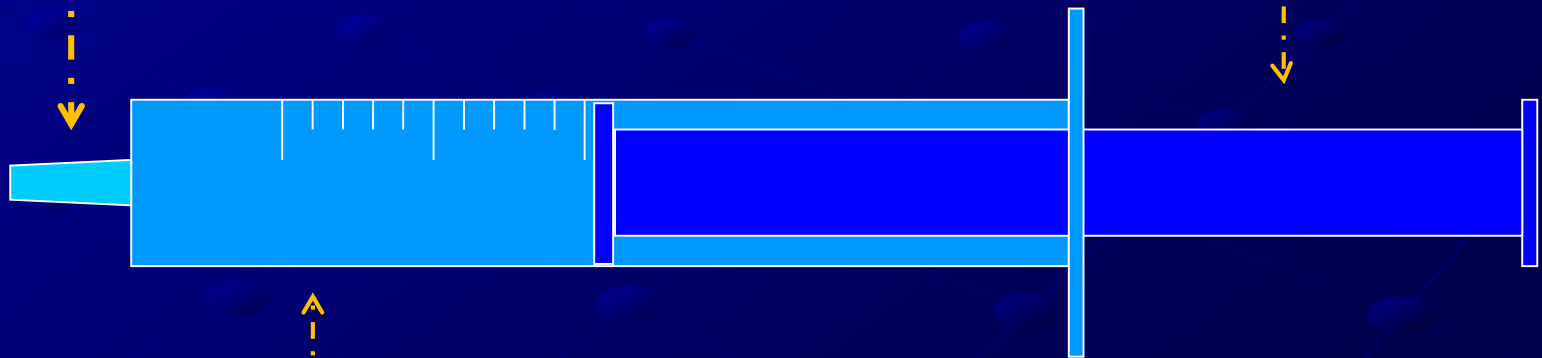
Fischer

A fecskendő részei

1. **Henger (cylinder)** – kalibrált, különböző űrméretetek

2. **dugattyú** – hermetikusan zárja a hengert

3. **conus** – szabványok: record és luer típusú

A fecskendő részei

Fogászati gyakorlatban legelterjedtebben használt fecskendő a 2 ml űrtartalmú fecskendő, 1/10-es beosztással

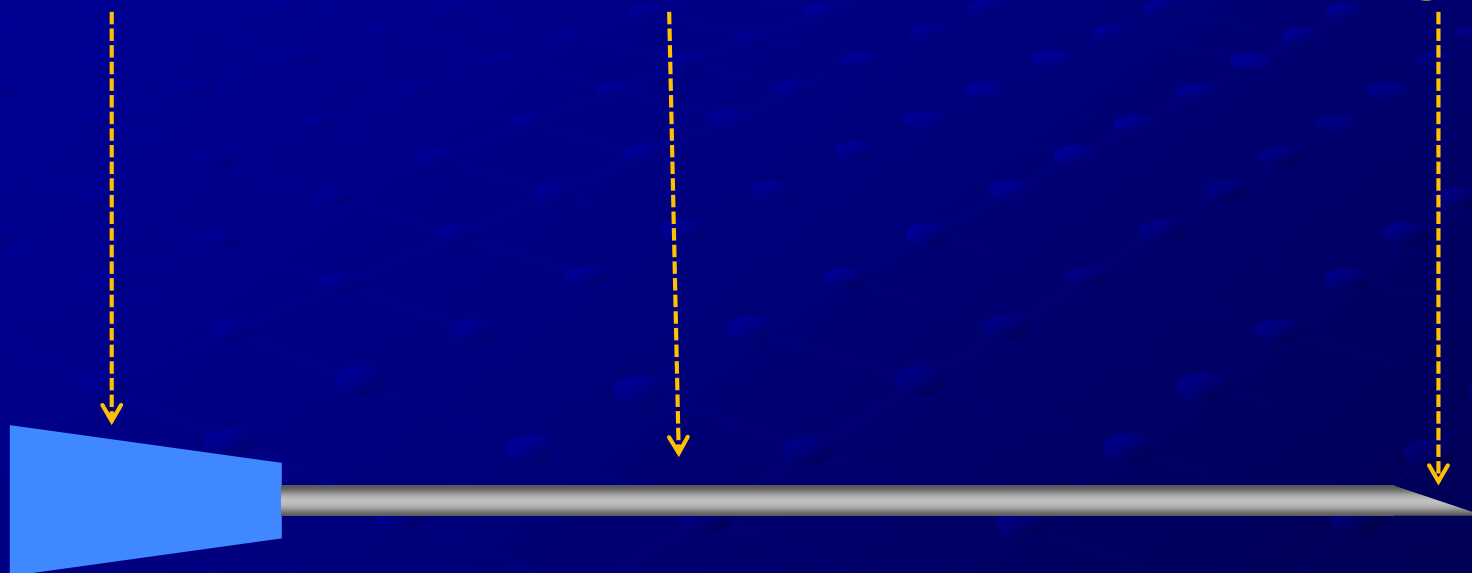

A tű részei

Manubrium

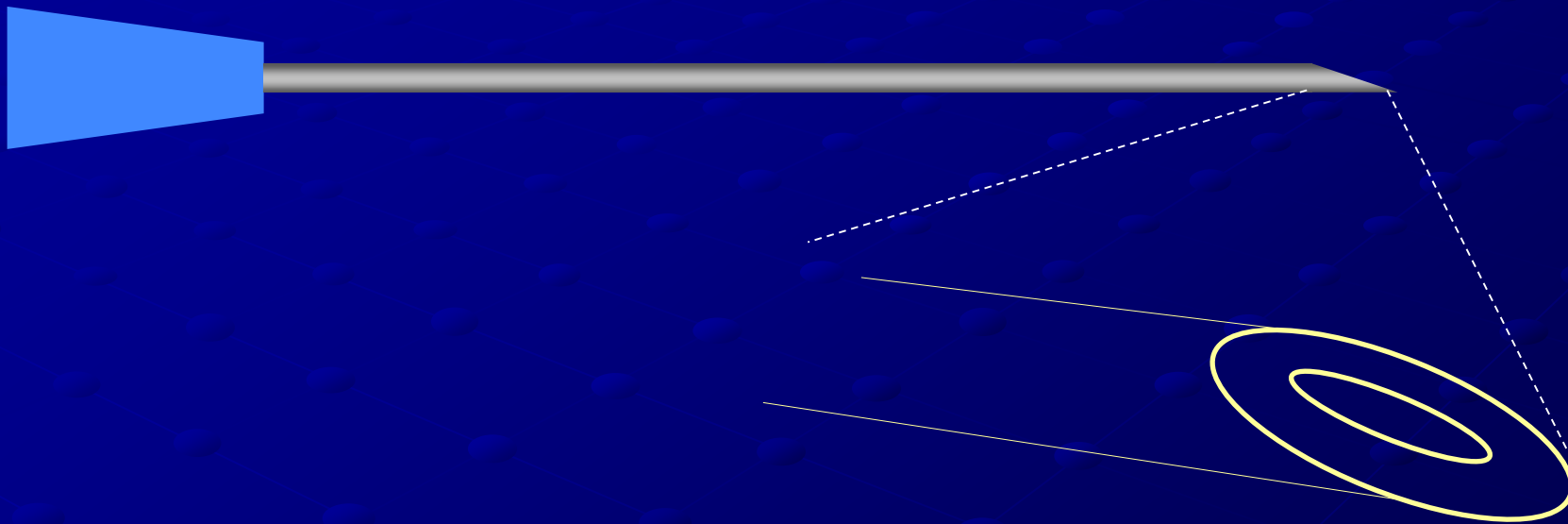
kanül

működő vég (oliva)

A tű részei

Az oliva

Oliva: ferdén csiszolt felület. A csiszolási szög: 12-15'-os. A felület közepén helyezkedik el a lumen.

A tű részei

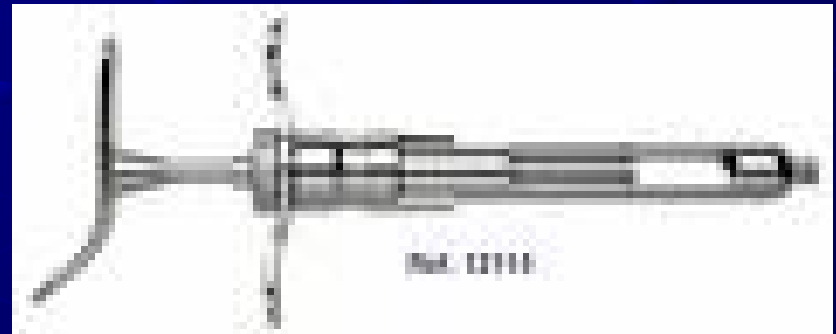
Fogászati érzéstelenítéshez használatos tű fajták

- Record tű – fém manubrium
- mai eldobható tűk – műanyag manubrium, amely a conusra illeszkedik
- Carpule: 1917-ben Harvey Cook találta fel és napjainkban ismét népszerűsödik

A Carpule rendszer

Részei:

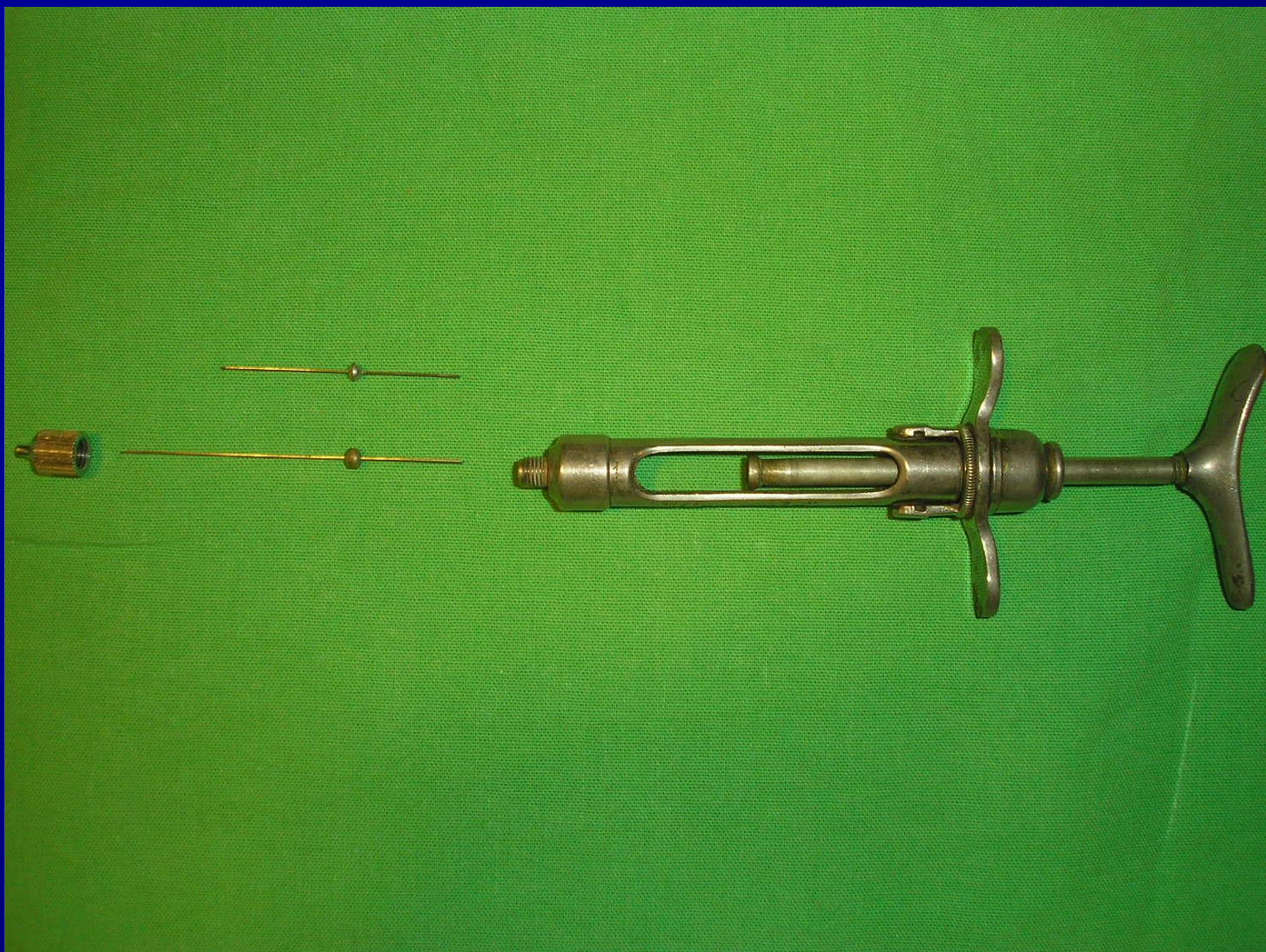
- ampulla – légmentesen tartalmazza az oldatot
- fém fecskendő
- tű – mindkét vége hegyes

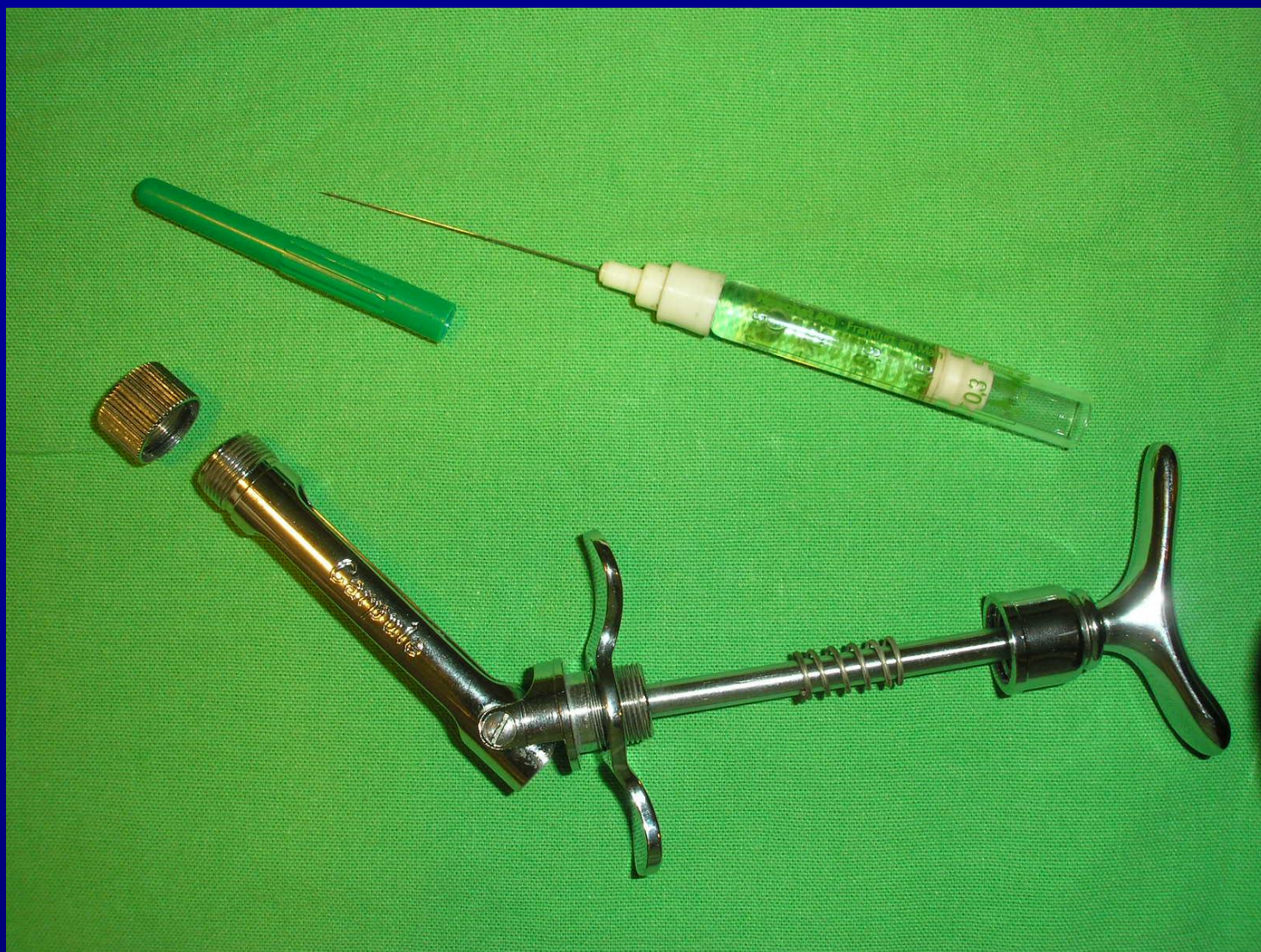
Kezdetben voltak sterilitási problémák, de a század végén megjelentek az egyszer használtos carpule-rendszerek (drága).

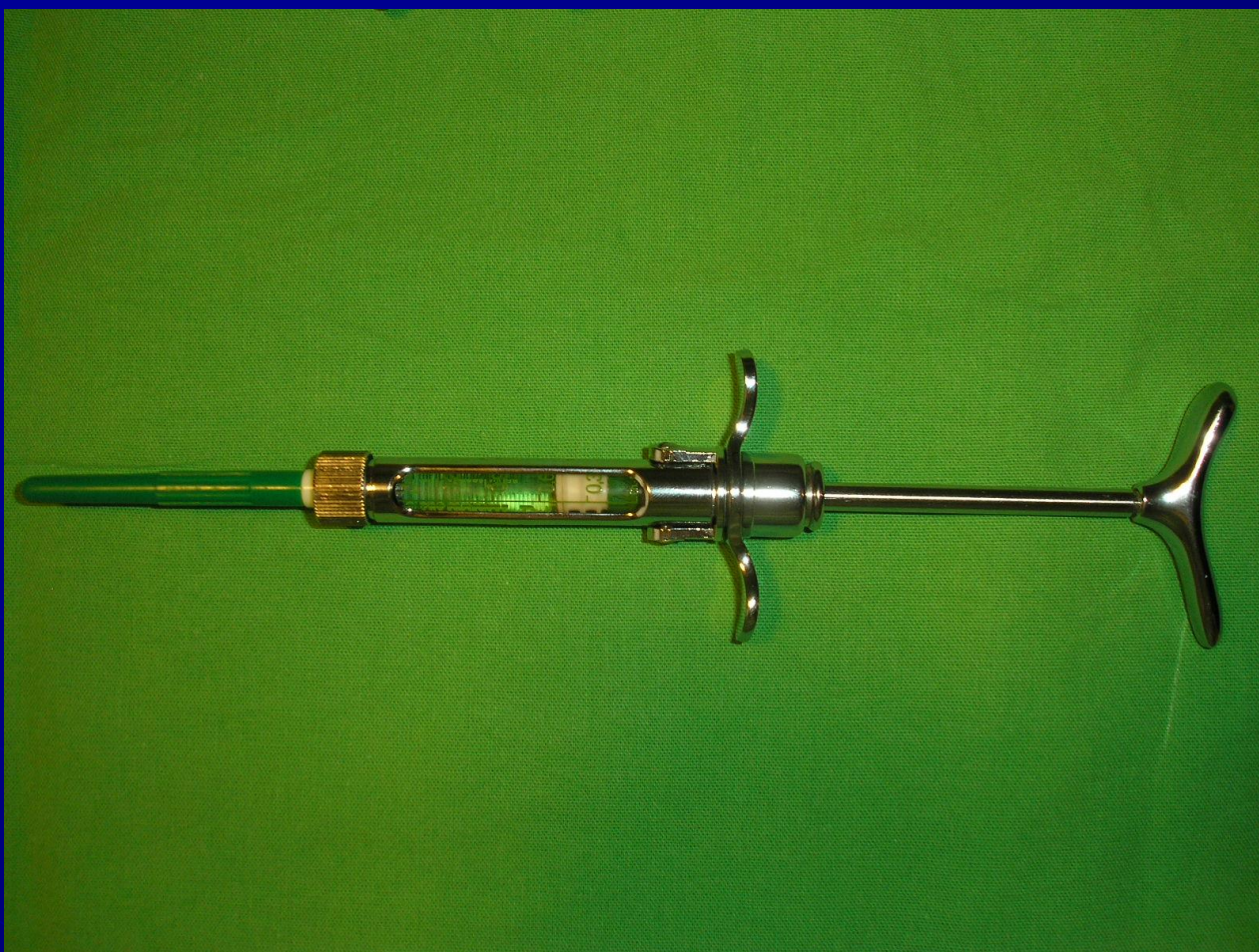

Carpule

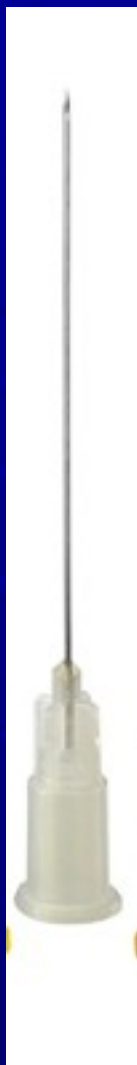

A tű részei

A fogászati tűk paraméterei

- átmérő: 0,45 – 0,5 mm
- hossz: 25 mm (rövid tű)
42 mm (hosszú tű)

27G

26G

Intraorális érzéstelenítés szabályai

1. Legkevésbé érzékeny hely felől

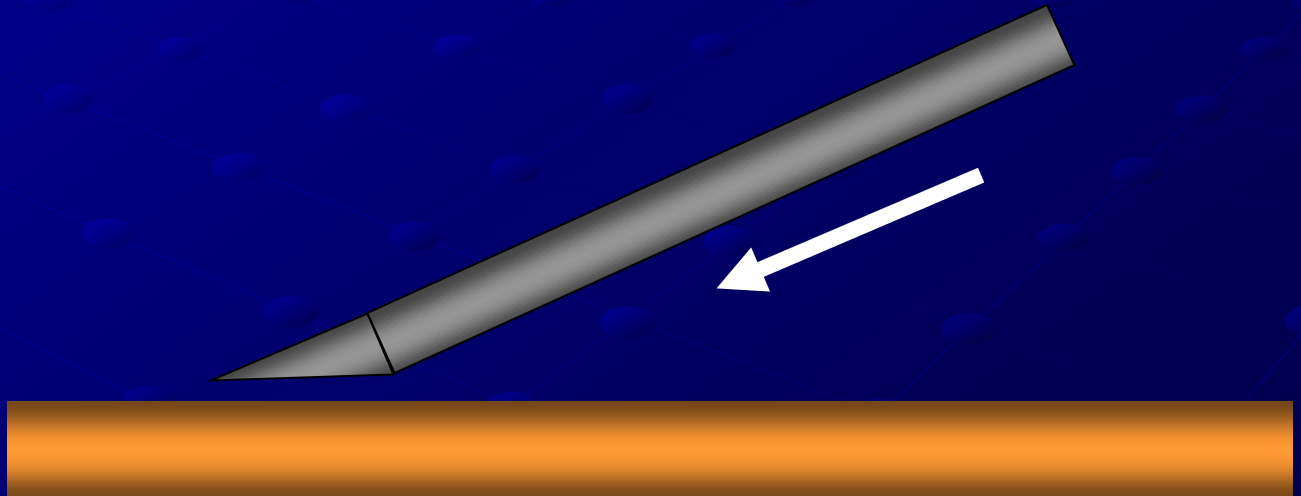
**Legérzékenyebb terület: az ajak és a felső
illetve alsó metszők közötti papilla.**

Intraorális érzéstelenítés szabályai

**2. Mindig oda adunk érzéstelenítőt
ahol van submucosa.**

Intraorális érzéstelenítés szabályai

3. Az oliva mindig a csontfelszín felé nézzzen.

Intraorális érzéstelenítés szabályai

4. Fecskendezve vezetjük előre a tűt.

- A beszúrást követően a további érzékenység csökken
- A laza rostos kötőszövetben az ér-ideg képleteket eltolja az oldat (preparál)

Intraorális érzéstelenítés szabályai

5. Lassan kis nyomással adjuk be az oldatot.

2 ml

fél perc (30 sec)

Az érzéstelenítés térbeli meghatározása

1. Beszúrási pont

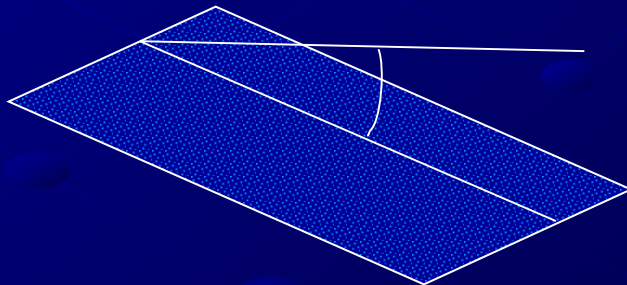
A beszúrási pontot két vonal keresztezése adja meg.

Az érzéstelenítés térbeli meghatározása

2. Tűvezetés iránya

Az irányt egyértelműen meghatározza:
sík és egy síkon belüli szög.

Az érzéstelenítés térbeli meghatározása

3. Beszúrás mélysége

Mélység = távolságadat mm-ben

Az érzéstelenítés fajtái

Általános érzéstelenítés

Helyi érzéstelenítés

1. terminális

Ebben az esetben az érző végkészüléket bénítjuk. Pl.: felületes nyálkahártya érzéstelenítés, intrapulpalis érzéstelenítés

2. vezetékes

Az ideg lefutása mentén juttatjuk az érzéstelenítő anyagot és ott függesztjük fel a vezetést. 1,8-2 ml oldat esetében 2-3 mm-es pontosságra van szükség!

Az érzéstelenítés fajtái

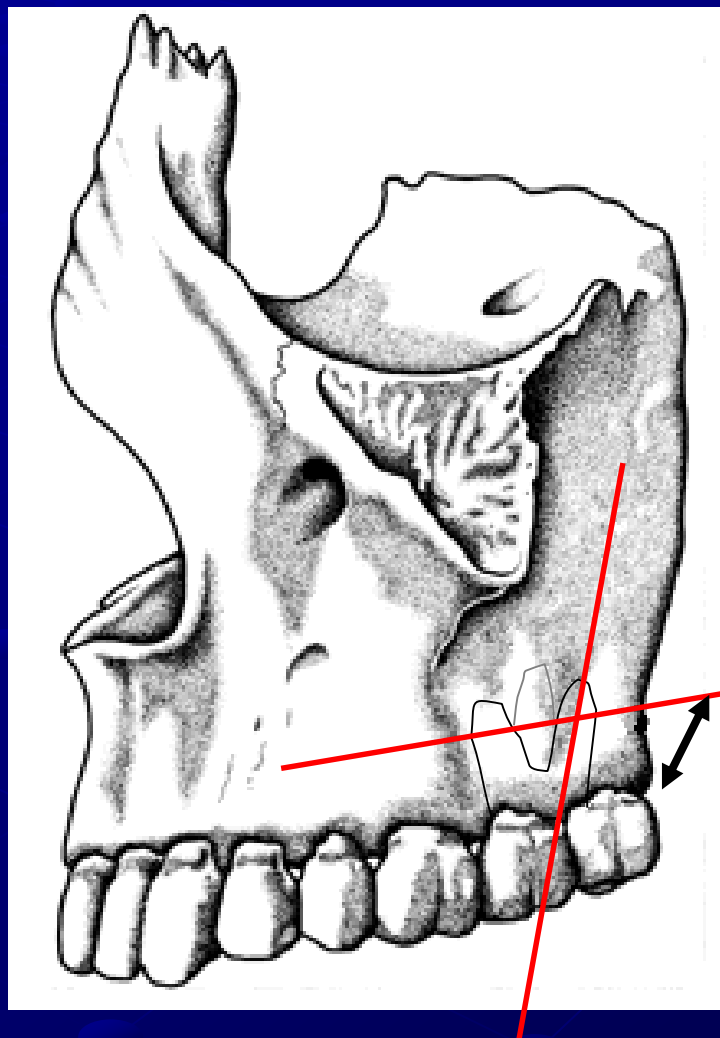
3. ganglion

Az érző ganglionban függesztjük fel az ingerületvezetést (fogászatban ez nem használatos)

Lágy szövetek érzéstelenítése

- Történhet vezetékesen az ellátó idegághoz juttatva az érzéstelenítő oldatot.
- Történhet diffúziós vagy infiltrációs módszerrel.

Pl.: Tuberális érzéstelenítés

6-8 mm

Köszönöm a figyelmet!